

Írta: Dr. Stegena Diana

Az első rák elleni védőoltás?!

Sokan úgy gondolják, hogy a hagyományos gyermekkori fertőző betegségek terén (például torokgyík, gyermekbénulás) már megtettük a magunkét és nyugodtak lehetünk. Ez a nyugalom azonban viszonylagos és a kötelező gyermekkori védőoltásoknak köszönhető.

Abban a pillanatban, ha a kialakult oltási fegyelem meglazulna, újra tapasztalhatnánk ezeknek a betegségeknek a fellángolását és szörnyű következményeit.

Hogy mikor és milyen védőoltások kerülnek a kötelező programokba, azt az dönti el, hogy az a bizonyos betegség mekkora jelentőséggel bír a világot, majd az adott országban és milyen biztonságos és egyben hatásos védőoltás áll rendelkezésre és tud az adott ország beszerezni.

Az Egészségügyi Világszervezet utóbbi ajánlásai tartalmaznak egy újabb védőoltást, a hepatitisz B. ellenit.

A nagymértékben átfertőzött országok részére (pl. Ázsia) javasolták a védőoltás bevezetését a nemzeti oltási programba 1995 folyamán, míg az alacsony átfertőzöttségű országoknak 1997-ig.

De mi is az a hepatitisz B és mekkora a jelentősége? A hepatitisz B májgyulladással járó fertőző betegség, a-melyet az azonos nevű vírus okoz. A vírus 100-szor fertőzőbb, mint az AIDS vírusa, a külső környezetben ellenálló, ami azt jelenti, hogy a különböző testváladékokba beszáradva napokig is megőrzi a fertőzőképességét.

A betegség jellemző tünete a sárgaság, azonban ez csak az esetek kisebb részében jelentkezik. A többségnél vagy influenzaszerű tünetekkel vagy tünetmentesen zajlik a betegség és sem a beteg sem az orvos nem gondol rá. Mind a tünetekkel, mind a tünetmentesen zajló esetekben a beteg fertőző. A heveny betegséget követően a gyógyulás 4 héttől 6 hónapig is elhúzódhat. Bár a többség túljut a betegségen, a felnőttek közül 100-ból akár 90 vírushordozóvá válhat. A vírushordozó is fertőző, ezért tudtán kívül bárkit képes megfertőzni. A vírushordozás hosszútávon okozója lehet a májzsugornak, illetve a májrák kialakulásának, melyek akár halálhoz is vezethetnek. A májrákok 60-80%-áért felelős a hepatitisz B vírus, a dohányzást követően a második legerősebb humán rákkeltő. Az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint évente 2 millió ember hal meg hepatitisz B fertőzés következtében. A krónikus vírushordozók száma 2000-re eléri a 400 milliót.

Hogyan lehet megkapni ezt a fertőzést?

A vírus legnagyobb mennyiségben a vérben található meg, de egyéb testváladékok is közvetítik. Ilyen például a nyál, a hüvelyváladék, az ondó.

Az újszülött fertőződhet szülés közben, a kisgyerekek az apró sérüléseiken keresztül, vagy összecserélve a fogkefét az óvodában, iskolában, a serdülők a szexuális élet kezdetén, hiszen ilyenkor gyakoribb a partnerváltás. A fertőzött vérrrel szennyezett eszközök az egészségügyi ellátás során lehetnek a fertőzés okozói, de ugyanez a mechanizmus fordul elő a füllyukasztás, a tetoválás vagy az intravénás kábítószer-fogyasztás alkalmával, ha nincs lehetőség fertőtleníteni vagy egyszerhasználatos eszközöket használni.

Nem lehet hepatitisz B fertőzést kapni kézfogáskor, ülve valaki mellett, evés vagy ivás közben.

A fertőzést elkerülni nem egyszerű, de a megelőzése könnyű. 1995 októberétől Magyarországon is bárki számára hozzáférhetővé vált a hepatitisz B elleni védőoltás és a fent említett sajátosságok alapján mondhatjuk, hogy ez az első májrákok egy formáját megelőző védőoltás. Az oltást orvosi vényre a gyógyszertárakban lehet beszerezni. Az alapimmunizálás 3 oltásból áll, amit hat hónap alatt kell a felkar vagy csecsemő esetén a comb izomzatába beadni.

A hepatitisz B elleni védőoltás hatásos és biztonságos. Magyarországon a védőoltást már a '80-as évek végétől ajánlják az egészségügyi dolgozóknak és számukra az állam ingyenesen biztosítja is azt. Idén januártól beindult a terhesek általános szűrővizsgálata hepatitisz B vírus hordozásra. A pozitív édesanyák újszülöttjei hepatitisz B elleni védőoltást és ellenanyagot kapnak a kórházakban, hogy mind a heveny betegséget mind a krónikus hordozóvá válást megelőzzék. Az alapimmunizálás a házi gyermekorvosnál folytatódik, lakhely szerint.

A terjedési lehetőségek figyelembevételével természetesen sokkal szélesebb az a kör, akiknek javasolható a védőoltás. A magyar közegészségügyi szakemberek is a kötelező csecsemő és serdülőkori védőoltás bevezetésén dolgoznak. Csak egy ilyen kiszélesített megelőzési program, ha minden ország be tudná indítani, vezetne ahhoz, hogy világméretben is jelentősen csökkenjen a hepatitisz B vírus hordozóinak a száma és ezzel a fertőzőforrások száma.

Stegena Diana
SmithKline Beecham budapesti iroda